

Smitta frá móðir til barn kann henda í lívmóðrini ella í sambandi við fæðingina.

Tann langa tíðin, sum gongur frá tí at eitt fólk er smittað og til sjúkueyðkennini fyrri HIV-smittu vísa seg, ber í sær, at stóru vandi er fyrri, at smittaði, sum kenna seg heilt frísk, kunnu smitta onnur.

Tað hevur týðning at leggja áherðslu á, at smitta ikki verður borin manna millum á annan hátt enn her er nevnt. Tí er gott at vita hetta:

HIV smittar ikki av vanligari samveru manna millum.

Ikki er vandamikið at nerta við ein, ið er smittaður.

Vandi er eingin av at taka onkran lut, sum smittað fólk hevur nomið við.

Smittan verður ikki borin gjøgnum luftina.

Smittan verður ikki borin við mati.

Vit kenna ongan tilburð, har ið smitta er hend við at drekka av sama glasi ella av at nýta sama toilett sum hin sjúki.

Ein verður smittaður av baðivatni, sum sjúklingurin hevur verið í.

Eingin kunneiki er um, at nakar er vörðin smittaður av at kyssa ein annan á munnin.

Hvørji eru í serligum vanda fyrri at verða smittað við HIV?

Ávisir bólkir av fólk eru í serligum vanda fyrri at verða

Tað er av stórum týðningi, at spurningar um HIV og eyðkvæmi eisini verður umrøddir í skúlnum. Teir hava eina stóran týðning sum kunneikin í t.d. landalæru. Tilvildarlig mynd

smittaði. Tað snýr seg um hesar bólkir:

Samkyndir (homoseksuellir) menn (menn ið hava kynsligt samband við menn).

Tvíkyndir (hjæseksuellir) menn (menn ið hava kynsligt samband við bæði menn og kvinnur).

Fólk, ið vannýta rúseitur við at spræna tað inn- anæðra („stikknarko-

manar“).

Fólk frá bløðarasjúku. Fólk frá Haiti og afrikanskum londum.

Tey, ið kynsligt samband hava við fólk í omanfyri nevndu bólkum.

Her eigur at verða skoytt uppí, at smittan sum nevnt økst í lotuni ógvuliga skjótt í syðra og suðureystara Asiu: WHO metir, at árliga talið av HIV-smittaðum í Asiu kemur at vera størri enn tað í Afríku longu í seinnu helvi av titárunum.

Til teirra við vandaatferð.

Tey, ið hava vandaatferð, skulu vita, at vandi fyrri kynsligari smittu við HIV slepst bara heilt undan við

at halda seg frá kynsligum sambandi, ið ber í sær samband millum slimhinnur og millum sád og slimhinnur.

Eisini skal áherðsla verða lögð á, at vandin fyrri smittu kann gerast minni á henda hátt:

Hav kynsligt samband við so fá fólk sum gjørligt. Best er í kynslívinum bert at halda seg til eitt fólk. Serliga týðningarmikið er ikki at hava tilvildarlig kynsligt samband.

Nýtsla av hit. Tað er greitt, at HIV ikki kann fara ígjøgnum veggina í eini hit, og rott nýtsla av hit minkar tí í stóran mun um smittuvandan.

Samlegja gjøgnum gatið (baktarmin) eigur ikki at verða framd, av tí at tað ber við sær serligan vanda fyrri lóst av slimhinnunum.

Tey, ið vannýta rúseitur til innsprænging, mugu ongantíð byta sprænur ella nálir sínámillum.

Fólk ikki geva blóð, sád ella yrkisgögn (organ).

Teimum, ið leita samband við Prostituterað (Mannfólk og konufólk, sum bjóða seg til):

Halt teg frá samlegu við prostituterað.

Nýtið ið hvussu er altíð hit.

Til teirra, ið ferðast uttanlands:

Hav kynsligt samband við so fá fólk sum til ber og ið hvussu er ikki við onnur enn tey, ið tú kennir ógvuliga væl. Nýt altíð hit. Í nógvum storbýum er eyðkvæmi serliga vanligu sjúka, eitt nú í Keypmannahavn. Av teimum 1744, ið skrásett vóru við sjúkuni 30.06.95 í Danmark, vóru tey 1301 at finna í økinum í ella nærhendis Keypmannahavn.

Mett verður sum sagt, at nógv fleiri fólk (5-6.000) eru smittað.

Til teirra uttan vandaferð Havið kynsligt samband við so fá fólk sum til ber. Halt teg frá tilvildarligum kynsligum sambondum. Nýt ið hvussu er hit. Havið ikki kynsligt samband við prostituterað og fólk, sum nýta rúseitur innaneðra. Hóast størsta talið av fólk við eyðkvæmi í Danmark eru samkyndir ella tvíkyndir menn, so finnst lond, eitt nú lond í Afríka og Asiu, har eyðkvæmi er ein sjúka, ið er líka vanlig hjá kvinnum og monnum, t.v.s. har ið smitta frá kvinnu til mann og øvugt er vanlig; og í Suðureuropeiskum londum til dømis Italia og Spania (pr. 31.03.95 ávikavist 27.511 og 31.221 skrásettir tilburðir), er heteroseksuelt samband (vanlig kynslig samvera millum mann og kvinnu) í dag vanligasta smittuorsøkin.

Eru annars ivamál viðv. eyðkvæmi, so ber til at ringja til eyðkvæmislinjuna 18820, ið svarar alt samdøgrið.

Eisini ber til at ringja til „AIDS-linjen“ í Danmark, tlf. nr. 033 91 11 19, ið svarar allar dagar frá kl. 9 til 23.

Sum fleiri ferðir áður skal higani at enda verða mælt til, at sjálvbodnir felagsskapir, skular, ungmannafeløg, ítróttarfeløg, tónleikabólkar, fakfeløg og onnur taka stig til fundir og onnur tiltøk viðvíkjandi eyðkvæmi soleiðis at hetta stóra vandamálið ikki verður burturtagt, men umrøtt við jøvnum millum bilum, so at vit ongantíð gloyma at vera eftiransin. Hetta hevur størri týðning nú enn nakrantíð.

Til ber at seta seg í samband við AIDS-ráðið, eitt nú

til tess at útvega fylilestahaldara, skeiðfyrirlestrar o.t. við at ringja til ráðið á tlf. nr. 19828, ið svarar týsdagar frá kl. 16 til 18.

Høgni Debes Joensen
landsælkn

TVINGSILSSØLA

Hósdagin tann

12. oktober 1995,

kl. 11.10

verður á Dómaraskrivstovuni, C. Pleyensgøtu 1, 100 Tórshavn hildin tvingssilssøla yvir matr. nr. 150 g. Miðvági (AS 237/95).

Ognin er sambært tingbóksattestina 119 kvm.

Talan er um ein goymslubygning 8 x 8 m í einari hædd (tríggjar síður undir jørð), gjørdur av betong og taktur við betong og liggur í Miðvági.

Tvingssilssølan er umbiðin av Jógvan P. Lassen, adv. (j. nr. 86/94), sum kann geva nærri upplýsingar um ognina.

Søluuppgerð kann umbiðjast hjá nevnda advokati ella hyggjast ígjøgnum á dómarskrivstovuni.

Føroya Fútarættur

tann 21. sept. 1995

TVINGSILSSØLA

Hósdagin tann

12. oktober 1995,

kl. 11.20

verður á Dómaraskrivstovuni, C. Pleyensgøtu 1, 100 Tórshavn hildin tvingssilssøla yvir matr. nr. 596, Toftir (AS 240/95).

Talan er um ein handilsbygning 105 kvm í kjallara-, stovu- og loftshædd, gjørdur av betong, taktur við asbest.

Tvingssilssølan er umbiðin av Jógvan P. Lassen (j. nr. 180/94), sum kann geva nærri upplýsingar um ognina.

Søluuppgerð kann umbiðjast hjá nevnda advokati ella hyggjast ígjøgnum á dómarskrivstovuni.

Føroya Fútarættur

tann 25. sept. 1995

Talva 3.

Talið á eyðkvæmisfólkunum í Danmark eftir kyni og vandaatferð pr. 30.6.1995

Smittuhættur	Menn	Kvinnur	Tilsamans
Samkynt ella tvíkynt (homoseksuell) samband	1246	0	1246
Vandstala av rúseitri innaneðra	91	38	129
Viðgerð av bløðerasjúku	35	0	35
Blóðflyten (transfúsió)	11	15	26
Vanligt kynsligt samband millum mann og kvinnu	158	94	252
Smitta frá móður til barn í sambandi við fæðing	6	5	11
Ókendur	42	3	45
Tilsamans	1589	155	1744

Talva 4.

Eyðkvæmistilburðir staðfestir í europeiskum londum.

	30.9.91	30.6.93	31.03.95
Belgia	977	1.427	1.872
Finland	94	129	199
Frakland	16.55	25.555	35.773
Grikkaland	528	800	1.045
Háland	1.857	2.678	3.488
Írland	215	344	463
Ítalía	10.585	17.864	27.511
Noreg	237	330	447
Portugal	746	1.307	2.413
Spania	10.101	19.815	31.221
Svøríki	617	860	1.170
Schweitz	2.086	3.231	4.465
Stóra Bretland	5.065	7.699	10.653
Týskland	6.968	9.997	12.808
Eysturríki	639	982	1.333

Talva 5.

HIV-kanningar í Føroyum

	Blóðgevar	Onnur kannaði, ei ónevnd	Onnur kannaði, ónevnd	Tilsamans
1989	1.924	41	132	2.097
1990	1.582	173	183	1.938
1991	1.779	450	58	2.287
1992	1.773	859	98	2.730
1993	1.560	571	113	2.244
1994	1.614	436	54	2.104
pr. 30.04.95	641	213	27	881

Klakavíkar Sjúkrahús:

1989	204	10	0	214
1990	319	17	9	345
1991	232	19	5	256
1992	229	34	5	268
1993	144	44	5	193
1994	171	35	3	209
pr. 14.06.1995	98	26	0	124

Suðuroyar Sjúkrahús:

1989	194	0	1	195
1990	80	2	3	85
1991	128	7	3	138
1992	106	14	9	129
1993	151	15	0	166
1994	135	29	0	164
pr. 13.06.1995	73	23	0	96